

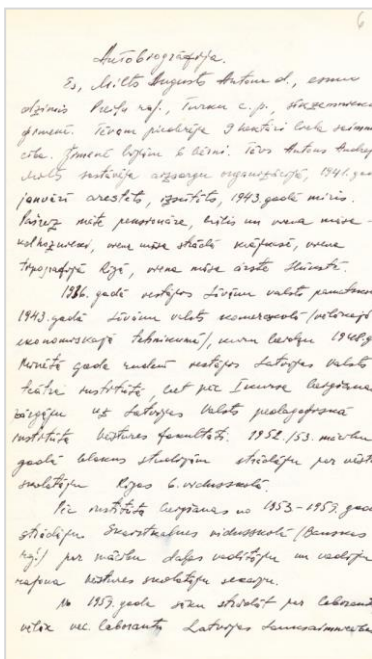
Filozofa Latvijas Universitātes profesora Augusta Milta (1928 – 2008) personība, profesionālās darbības virzieni un privātkolekcijas materiāli LU Bibliotēkā

Latvijas Universitātes 82. starptautiskās zinātniskās konferences Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes sekcija, 2024. gada 8. marts.

Raksts sagatavots balstoties uz konferencē nolasīto referātu un sniedz ieskatu filozofa Latvijas Universitātes (LU) profesora Augusta Milta profesionālajā darbībā un sabiedriskās dzīves aktivitātēs, kā arī viņa privātbibliotēkas materiālos, ko 2019. gada sākumā kā dāvinājumu no profesora ģimenes saņēma LU Bibliotēka.

Raksta sagatavošanai izmantoti dokumenti arī no Augusta Milta Personas lietas LU arhīvā un atsevišķi izdevumi no LU Bibliotēkas krājuma.

Augusts Milts dzimis 1928. gada 28. maijā Preiļu rajona Turku ciemā jaunsaimnieka, Latvijas brīvības cīņu dalībnieka Antona Milta (1890 – 1942) un Paulīnas Milts (1900 – 1982) ģimenē kā ceturtais bērns sešu bērnu ģimenē, Augustam ir četras māsas un brālis. 1936. gadā, astoņu gadu vecumā, viņš sāk mācīties Līvānu valsts sešklasīgajā pamatskolā (tagad – Līvānu 1. vidusskola)¹ (1. attēls).

1. attēls. Augusta Milta rokraksts.
LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 6. lp.

Savās pārdomās “*Kā atzīmēt jubilejas?*”² Augusts Milts raksta: “*Daudz dabūju ciest sava superaktīvā temperamenta dēļ. Par to pat skolā dabūju iesauku Dampīts, kas ar diezgan lielu ātrumu virzās uz priekšu*”. 1941. gada sākumā Augusta tēvu apcietina, izsūta uz Sibīriju un nošauj. “*Māte viena palika ar sešiem bērniem vecumā no pieciem līdz 17 gadiem un nepilnus 10 hektāru lielu saimniecību*”. No 1943. gada līdz 1948. gadam Augusts turpina izglītību Līvānu komercskolā (pēc 2. pasaules kara – Līvānu ekonomiskais tehnikums), kas četros gados sagatavoja grāmatvežus, finanšu inspektoros, plānotājus, prečziņus un citus uzņēmumu un iestāžu darbiniekus, iegūstot grāmatveža – prečziņa specialitāti. Paralēli mācībām, Augusts darbojās dramatiskajā un literārajā pulciņā.

1948. gadā Augusts Milts, izturot lielu konkursu, iestājās jaundibinātajā Latvijas PSR Valsts teātra institūtā, lai mācītos “*par aktieri*”. Vēlāk savās atmiņās viņš raksta: “*.. biju pārsteigts, cik esmu nebrīvs, sasaistīts. “Ieiet tēlā”, citu likteņos ir gan bagāta gara, gan arī atbrīvota ķermeņa pārtapšanas problēma. [...] Es vairāk mīlēju prātot, analizēt, apcerēt, saprast*”³. Pēc 1. kursa beigšanas Augusts no institūta izstājas. Tālākās studijas “*bija grūta izšķiršanās*”⁴ starp filoloģiju un vēsturi. Studēt vēsturi noteica vēlme “*dziļāk apjēgt cilvēku un tautu dzīvi, iepazīstot aizgājušo*

laikmetu notikumus, labāk saprast šodienu un rītdienu”⁵, lai gan “*no bērnības bija literāras tieksmes*”⁶ un tapuši stāsti skolas literārajā pulciņā. 1949. gadā Augusts Milts iestājas Latvijas PSR Izglītības ministrijas Rīgas pedagoģiskā institūta Vēstures fakultātē, studējot pēdējos kursus

¹ Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 6. lp.

² Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā (turpmāk – RM1) /1023.

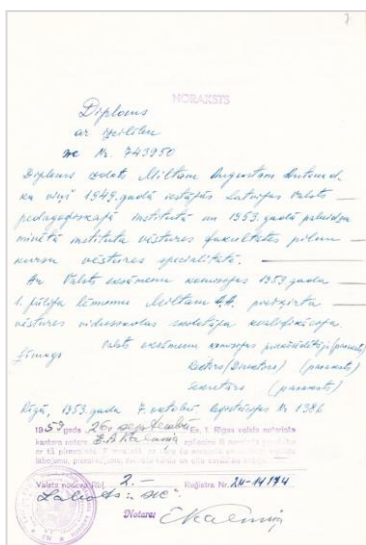
³ Augusts Milts: patība un ētika : veltījums profesoram 80. dzimšanas dienā / [sast.: Skaidrīte Lasmane, Maija Kūle, Romāns Alhimionoks] ; Latvijas Universitāte. Rīga : RaKa, ©2008, 15. lpp. ISBN 9789984159447.

⁴ Turpat, 78. lpp.

⁵ Turpat, 16. lpp.

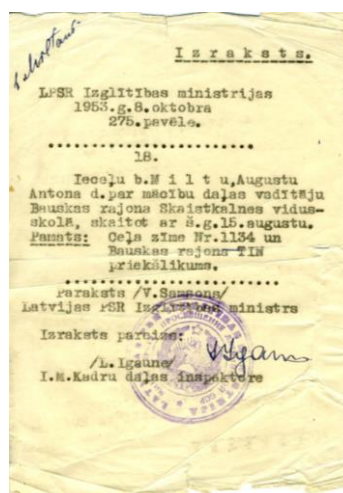
⁶ Turpat, 78. lpp.

“airrāva docenta Ernsta Karpovica lekcijas filozofijā”⁷. Augusta Milta kursabiedrs un vēlāk darba biedrs LU Vilnis Zariņš (1930 – 2014) atceras, ka, lai gan bija jāmācās dialektiskais un vēsturiskais materiālisms, tieši no Ernsta Karpovica (1892 – 1976) lekcijām viņi uzzināja, “ka filozofi bijuši arī pirms Marksa”⁸ un tās rosināja priekšmetu apgūt dziļāk. Institutu Augusts Milts beidz 1953. gadā ar vēstures vidusskolas skolotāja kvalifikāciju⁹, pēdējā studiju gadā uzsākot darba gaitas Rīgas 6. vidusskolā par vēstures skolotāju.

2. attēls. Augusta Milta Diploms ar izcilību.
LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 7. lp.

Institutu Augusts Milts beidz ar izcilību¹⁰ (2. attēls) un negaidīti saņem uzaicinājumu darbā Latvijas valsts universitātes (LVU, tagad – Latvijas Universitāte) Filozofijas katedrā par asistentu un “mājienu” par stāšanos Komunistiskajā partijā¹¹. Strādāt LVU Augusts Milts atsakās un nākamos sešus gadus – līdz 1959. gada 1. oktobrim strādā par vēstures skolotāju un mācību daļas vadītāju Bauskas rajona Skaistkalnes vidusskolā¹² (3. attēls) un vada rajona vēstures skolotāju sekciju. Atmiņās Augusts Milts raksta, ka, strādājot skolā, viņam “radās patiesas alkas mācīties tālāk, nodarboties ar zinātnisko darbu”¹³.

3. attēls. Pavēle par Augusta Milta iecelšanu par Skaistkalnes vidusskolas mācību daļas vadītāju
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkas krājumā

Tajā pašā gadā Augusts Milts pāriet uz Latvijas Lauksaimniecības akadēmiju (LLA, tagad – Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte), kur strādā par laborantu un vecāko laborantu. Akadēmija viņu 1961. gada novembrī nosūta studēt aspirantūrā (tagad – doktorantūra) uz vecāko Krievijas universitāti – A. A. Ždanova vārdā nosaukto valsts universitāti Ļeņingradā (Ленинградский государственный университет имени А.А. Жданова) – tagadējo Sanktpēterburgas Valsts universitāti Filozofijas fakultātes Ētikas un estētikas katedrā¹⁴.

Pēc aspirantūras beigšanas, no 1964. gada 1. novembra, Augusts Milts sāk pasniedzēja darbu LLA kā asistents, vēlāk strādā par vecāko pasniedzēju un katedras vadītāja vietas izpildītāju. Šajā laikā viņš lasa lekcijas arī dažādu profesiju pārstāvjiem kvalifikācijas celšanas kursos. 1967.

⁷ Turpat, 16. lpp.

⁸ Turpat, 144. lpp.

⁹ Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 7. lp.

¹⁰ Turpat.

¹¹ RM1/1023.

¹² RM1/1472, 1. aploksne.

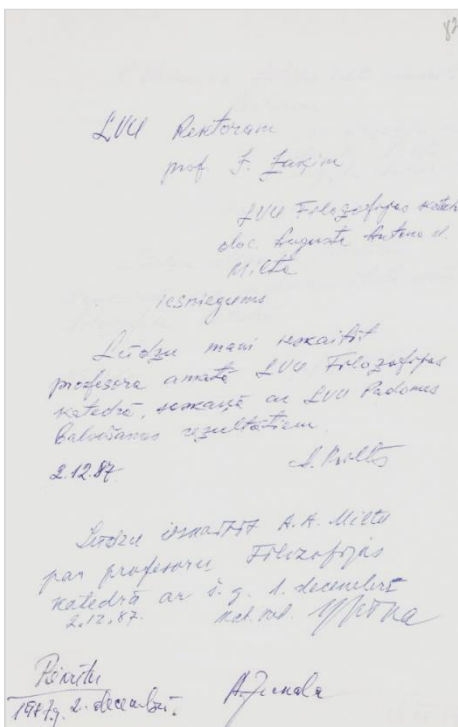
¹³ Augusts Milts: patība un ētika : veltījums profesoram 80. dzimšanas dienā / [sast.: Skaidrīte Lasmane, Maija Kūle, Romāns Alhimionoks] ; Latvijas Universitāte. Rīga : RaKa, ©2008, 16. lpp. ISBN 9789984159447.

¹⁴ Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 10. lp.

gadā aizstāv filozofijas zinātņu kandidāta disertāciju “*Viengabalaina personība un tās veidošana*”¹⁵. Paralēli darbam LLA, ar 1969. gada 30. septembri, Augusts Milts savā brīvajā laikā sāk strādāt arī LVU kā stundu pasniedzējs¹⁶ Filozofijas un konkrēto socioloģisko pētījumu metodikas katedrā, kur lasa ētikas kursu filozofijas specialitāšu studentiem¹⁷.

No 1971. gada 4. janvāra Augusta Milta pamata darba vieta ir LVU – vispirms kā vecākajam pasniedzējam ētikā un vēsturiskajā materiālismā, jau 1972. gada februārī ievēlēts docenta amatā un periodiski bijis arī katedras vadītāja vietas izpildītājs¹⁸. Augusts Milts atceras, ka “*lielā mērā pāreju no lauksaimniekiem uz universitāti kārtoja Pēteris Laizāns (1930 -2005), iedams pat pie augstiem priekšniekiem*”¹⁹. Rezultātā Augusts Milts ētiku Vēstures un filozofijas fakultātē filozofijas studentiem ir mācījis no pašas fakultātes dibināšanas, ko 1970. gadā izveidoja, reorganizējot Vēstures un filoloģijas, kā arī Juridisko un filozofijas fakultāti.

1987. gada 30. novembrī Augusts Milts ar 52 balsīm “*par*” un 2 (divām) balsīm “*pret*”²⁰ tiek ievēlēts par profesoru Filozofijas katedrā (*4. attēls*), 1992. gada 14. decembra LU Domes sēdē profesors Milts tiek ievēlēts docenta amatā Vēstures un filozofijas fakultātes Praktiskās filozofijas katedrā²¹. No 1992. gada – Latvijas Zinātņu Akadēmijas Filozofijas un socioloģijas institūta profesors.

4. attēls. Augusta Milta iesniegums par ieskaitīšanu profesora amatā. LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 88. lp.

1986. gadā Augusts Milts saņēmis Latvijas PSR Nopelniem bagātā kultūras darbinieka goda nosaukumu, ieguvis profesora Luda Bērziņa Lielo balvu un Valsts Kultūrkapitāla fonda mūža stipendiju, ir vairāk kā 200 zinātnisko un populārzinātnisko publikāciju autors, grāmatu

1997. gada 7. martā Latvijas Republikas (LR) Izglītības un zinātnes ministrija izdeva rīkojumu par vecuma ierobežojuma atcelšanu vairākiem zinātniekiem uz noteiktu laiku līdz 1999. gada 31. decembrim, arī Augustam Miltam, kuram tobrīd bija 69 gadi. Rīkojumā ierosināts zinātniekam Augustam Miltam [un vēl diviem zinātniekiem] iesniegt pieteikumu Valsts emeritētā zinātnieka nosaukuma piešķiršanai²². 1999. gada 10. decembrī Augusts Milts uzraksta iesniegumu par atbrīvošanu no darba docenta amatā sakarā ar aiziešanu pensijā²³ un ar 30. decembri, pēc 28 gadiem LU nostrādātiem gadiem, 71 gada vecumā dodas pensijā. Tas gan ir nosacīti, jo turpmākos gandrīz deviņus dzīves gadus viņš aktīvi darbojas.

Pēc valsts neatkarības atjaunošanas, paralēli pasniedzēja pienākumiem, Augusts Milts uzņemas projekta “*Nacionālā mutvārdu vēsture*” vadību un ir vairāku sabiedrisko organizāciju loceklis, kā arī ir atsevišķu stundu pasniedzējs Universitātē līdz pat 2007. gadam. Profesors lasījis lekcijas arī Latvijas Kultūras akadēmijā, Skolotāju kvalifikācijas celšanasursos un citur.

¹⁵ Augusts Milts: patība un ētika : veltījums profesoram 80. dzimšanas dienā / [sast.: Skaidrīte Lasmane, Maija Kūle, Romāns Alhimionoks] ; Latvijas Universitāte. Rīga : RaKa, ©2008, 17. lpp. ISBN 9789984159447.

¹⁶ Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 3. lp.

¹⁷ Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 15. lp.

¹⁸ Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 32. lp.

¹⁹ RM1/1023.

²⁰ Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 88. lp.

²¹ Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 110. lp.

²² Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 119. lp.

²³ Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 131. lp.

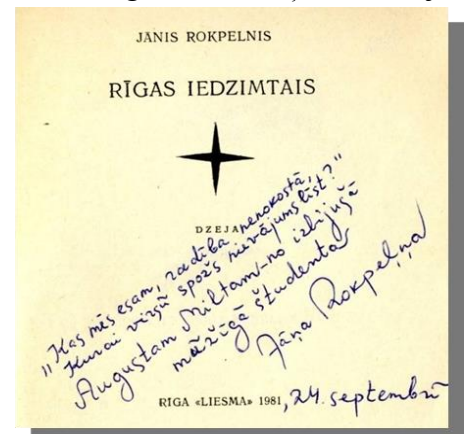
“Harmoniskais un disharmoniskais personībā” (1979), “Гармония и дисгармония личности : Философско-этический очерк” (1990), “Ētika : programma 11. klasei (Cilvēks. Daba. Sabiedrība)” (1992), “Ētika : kas ir ētika” (1999), “Esejas par morāli” (1985), “Ētika : personības un sabiedrības ētika : lekciju kurss” (2000), “Ētika : saskarsmes ētika : lekciju kurss” (2004) u. c. autors, kā arī līdzautors vairākiem izdevumiem.

Augusts Milts miris 2008. gada 13. aprīlī, apbedīts Rīgā, Raiņa kapos.

Augusta Milta privātkolekcija ietver grāmatas un materiālus, kas saistīti ar viņa profesionālo darbību un sabiedriskās dzīves aktivitātēm, tie ir lekciju materiāli no paša studiju laika un materiāli lekciju sagatavošanai esot pasniedzēja amatā, oriģināldarbiem savākie materiāli un darbu manuskripti, runu un referātu manuskripti, atsauksmes un recenzijas par citu autoru darbiem, projekta “Nacionālā mutvārdu vēsture” materiāli, ielūgumi, apsveikumi un pateicības. Augusta Milta laika posmā no 1959. līdz 1976. gadam sūtītās vēstules studiju biedram, draugam un vēlāk arī darba kolēģim docentam Vilnim Zariņam glabājas docenta Zariņa kolekcijā LU Bibliotēkā²⁴.

LU Bibliotēkas krājumā iekļautās grāmatas no profesora Milta privātās bibliotēkas aptver galvenokārt filozofijas nozari, piemēram, morāles filozofiju, sociālo un profesionālo ētiku, kā arī citas zinātņu nozares. Daudzās grāmatās ir profesora bijušo studentu, darba kolēģu, līdzgaitnieku un arī sabiedrībā plaši zināmu personu ieraksti, piemēram, dzejniece Olga Lisovska (1928 – 2015) savā dzejas krājumā “Pavedieni” (1970) ierakstījusi: “...Varbūt galvenais dažreiz nav atrast, tikai zināt, ka ir kaut kur... Augustam Miltam,- visu labu novēlot. Olga Lisovska, 11.10.1970.”²⁵ Dzejnieks Jānis Rokpelnis, kurš 1981. gadā beidzis studijas LVU Vēstures un filozofijas fakultātē kā filozofs, savā krājumā “Rīgas iedzimtais” (1981), par kuru 1982. gadā tika saņemta Dzejas dienu balva, ir ierakstījis šādu veltījumu: “Kas mēs esam, radība nenokostā, kurai virsū spožs nievājums līst? Augustam Miltam – no izbijušā mūžīgā studenta Jāņa Rokpeļņa, 1981. gada 24. septembrī”²⁶ (5. attēls).

Vēl viens bijušais profesora students un vēlāk arī kolēģis LVU Vēstures un filozofijas fakultātē Pēteris Laķis (1952 – 2003) savu grāmatu – habilitētā mākslas doktora disertāciju – “Laiks un cilvēka pasaule” (1999) dāvinājis ar ierakstu: “A. god. prof. manam skolotājam no šī autora. 31.05.1999.”²⁷ LU pasniedzējs, kinozinātnieks Ābrams Kleckins (1933 – 2021) savu rakstu krājumu “Mana pasaule. Tikšanās dzīvē un iztēlē” (1983) ir dāvinājis ar vienkāršu ierakstu: “Sarmai un Augustam ar cieņu, Ābrams. 16.3.1983.”²⁸

5. attēls. Dzejnieka Jāņa Rokpeļņa veltījuma ieraksts Augustam Miltam Augusta Milta privātkolekcijā LU Bibliotēkas krājumā

Filozofijas doktors Gustavs Bušmanis (1929 – 2016) savu Latvijas Brīvības cīņām veltīto grāmatu “Visu Latvijai : 2. Cēsu baterijas kaujas ceļš” Augustam Miltam dāvinājis ar ierakstu:

²⁴ RM1/162.

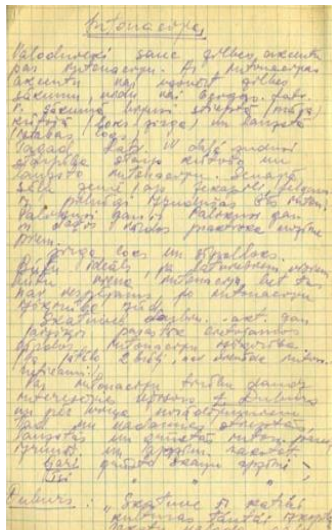
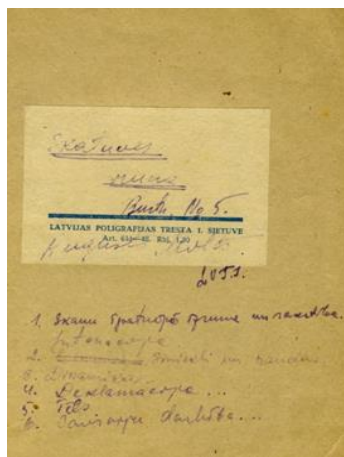
²⁵ Lisovska, Olga. Pavedieni : dzeja / Olga Lisovska ; [māksliniece Lija Būmane]. Rīga : Liesma, 1970, 115, [4] lpp. : il., portr.

²⁶ Rokpelnis, Jānis. Rīgas iedzimtais : dzeja / Jānis Rokpelnis ; [mākslinieks Egons Šteinboks]. Rīga : Liesma, 1981, 91, [4] lpp. : il.

²⁷ Laķis, Pēteris. Laiks un cilvēka pasaule / Pēteris Laķis ; [literārā red. Ligita Bībere ; mākslinieks Kristaps Rekmānis]. Rīga : Minerva, 1999, 126 lpp. : portrets. ISBN 9984637050.

²⁸ Kleckins, Ābrams. Mana pasaule : tikšanās dzīvē un iztēlē : [rakstu krājums] / Ābrams Kļockins. Rīga : Avots, 1983, 178 lpp.

“A. god. ilggadīgajam darba kolēģim Augustam Miltam. Autors G. Bušmanis, 18.11.2004.”²⁹.

6. attēls. Augusta Milta lekciju pieraksti “Skatuves runa”
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkas krājumā

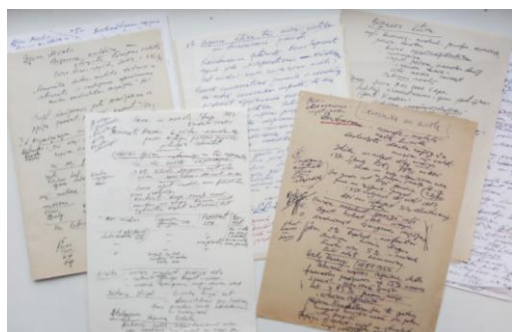
Viens no pēdējiem ierakstiem ir no darba kolēģēm LU Velgas Vēveres un Maijas Kūles rakstu

krājumā “Eksistence un komunikācija : Sērena Kirkegora filosofija” (2006): “Profesoram Augustam Miltam, ētiski kirkegoriskām pārdomām, Velga Vēvere, Maija Kūle, 17.11.2006. g.”³⁰.

Augusta Milta privātkolekcijā ietilpst arī studiju laika un darba gaitu sākumposma materiāli: lekciju pieraksti un dažādi konspekti, atestātu kopijas, izziņas, raksturojumi, paziņojumi, rekomendācijas, izraksti un atsauksmes. Piemēram, lekciju pieraksti “Skatuves runa”, studējot Latvijas Valsts Teātra institūtā laika posmā no 1948. gada līdz 1949. gadam, kas rakstīti rūtiņu kladē ar lillā tintes spalvu³¹ (6. attēls).

Starp materiāliem atrodami lekciju pieraksti no studijām Rīgas pedagoģiskā institūta Vēstures fakultātē, piemēram, “Seno laiku vēsture”, “Vispārīgā vēsture”, kas pierakstīti ar tintes spalvu pierakstu kladēs un burtnīcās, un arī lekciju pieraksti no studijām Sanktpēterburgas Valsts universitātes Filozofijas fakultātes Ētikas un estētikas katedrā, piemēram, “Filozofija”, “Ētika”, “Estētika”³².

Privātkolekcijā ir arī neliels skaits personīgo dokumentu: dažas atestātu kopijas, izziņas, raksturojumi, paziņojumi, rekomendācijas, izraksti un atsauksmes, piemēram, “Izraksts no LPSR Izglītības ministrijas 1953. gada 8. oktobra 275. pavēles [Nr.] 18 par Augusta Milta iecelšanu par mācību daļas vadītāju Bauskas rajona Skaistkalnes vidusskolā” un “Izziņa par mēneša darba algu 1958. gadā”³³.

7. attēls. Augusta Milta pieraksti rokrakstā
Lekciju sagatavošanai
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkas krājumā

Profesors lasīja tādus akadēmiskos kursus kā:

- Ētika (sociālā, saskarsmes, praktiskā, biznesa),
- Filozofijas vēsture. Praktiskās filozofijas problēmas,
- Sociālā atmiņa,
- Cilvēku un tautu raksturi, u. c.³⁴

Tāpēc, likumsakarīgi, ka privātkolekcijā ievērojams skaits materiālu ir saistīti ar pasniedzēja darbu – tie ir lekciju materiāli³⁵ (7. attēls) un materiāli par studiju organizēšanu³⁶ (8. attēls), nodarbību un lekciju saraksti,

²⁹ Bušmanis, Gustavs. Visu Latvijai : 2. Cēsu baterijas kaujas ceļš / Gustavs Bušmanis ; [māksl. Vilnis Didrihsons]. Rīga : Aplis, [2004], 303 lpp. : il., kartes. ISBN 9984101878.

³⁰ Eksistence un komunikācija : Sērena Kirkegora filosofija / red., sast. Velga Vēvere. Rīga : LU Filozofijas un socioloģijas institūts, 2006, 336 lpp. Filosofiskā bibliotēka. ISBN 9984624390.

³¹ RM1/1449.

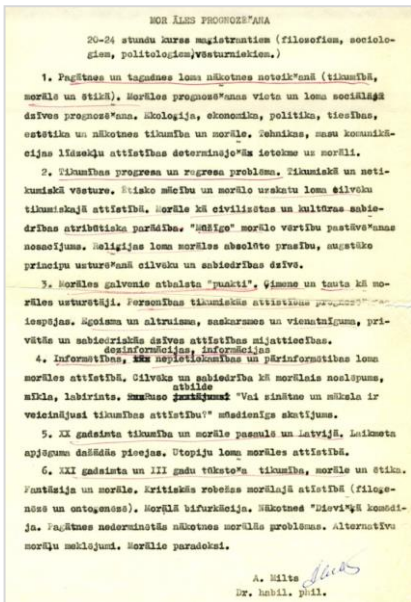
³² RM1/1445.

³³ RM1/1472, 1. aploksne.

³⁴ Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 11996. l., 130., 131. lp.

³⁵ RM1/1039.

³⁶ Turpat.

8. attēls. Augusta Milta sagatavots materiāls par studiju organizēšanu. Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkas krājumā

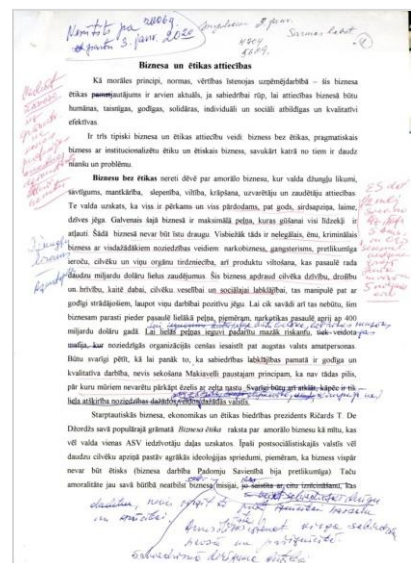
studentu lekciju apmeklējuma uzskaitē, studentu kursa darbu nosaukumi, piezīmes par atsevišķu studentu darbiem, eksāmenu jautājumu biļetes, studentu eksāmenu un pārbaudījumu atzīmju saraksti, aptaujas jautājumi studentiem, ziņas par eksāmenu norises laiku un rezultātiem, ziņas par diplomdarbu vadīšanu un aizstāvēšanu.

Privātkolekcijā ietilpst arī Augusta Milta oriģināldarbiem savākie materiāli un publicēto darbu manuskripti, piemēram lekciju kursa “*Ētika : saskarsmes ētika*” (2004) daļējs manuskripts datorrakstā ar labojumiem tekstā un piezīmēm rokrakstā, 1.-30., 9., 23.-36., 47.-166. lapa³⁷. Saglabājies arī daļējs grāmatas “*Praktiskā ētika 5.-7.klasei : skolotāja grāmata*” (1998) manuskripts mašīnrakstā uz 143 lapām³⁸. Raksta “*Dzīves jēga un*

bezjēdzības pārvarēšana” manuskripts pieejams mašīnrakstā uz 10 lapām, ar piezīmi rokrakstā ar zīmuli: “23.07.1985. iesniegts “*Skolai un ģimenei*””³⁹, bet raksta “*Konflikts*” manuskripts ir mašīnrakstā uz astoņām lapām ar pasvītrojumiem tekstā un piezīmēm lapas kreisajā malā ar sarkanu lodītes pildspalvu, ar autora parakstu ar melnu lodītes pildspalvu manuskripta beigās, 1. lapas augšējā kreisajā stūrī ar melnu lodītes pildspalvu: “*Iesniegts “Avotam” 23.12. 1986.*”⁴⁰.

Ir saglabājušies Augusta Milta esejas “*Atmiņa un sirdsapziņa*” vairāki teksta varianti ar nosaukumu “*Atmiņa un sirdsapziņa : Pagātnes neatraisītie mezgli un vēstures sirdsapziņas eksāmens*” ar labojumiem un gala variants ar uzrakstu eksemplāra 1. lapas augšējā labajā stūrī: “*4.11.2005. iesniegts Kentauram (L. Briedim)*”, kopā uz 32 lapām datorrakstā un divām lapām rokrakstā⁴¹.

Auglīga sadarbība profesoram bija ar laikrakstu “*Dienas Bizness*”, kura pielikumā “*Impulss*” publicēti vairāki raksti un ir saglabājušies to melnraksti un manuskripti. Piemēram, raksta “*Biznesa un ētikas attiecības*” manuskripts datorrakstā uz trīs lapām ar labojumiem un papildinājumiem tekstā ar sarkanu un zilu lodītes pildspalvu⁴² (9. attēls) un raksta “*Divu pasaulu harmonijas meklējumos*” datorrakstā arī uz trīs lapām, 1. lapas augšējā labajā stūrī ar melnu lodītes pildspalvu: “*Impulsam*”⁴³. Privātkolekcijā ir arī profesora aizsāktās grāmatas “*Ētiskās vērtības, principi un tikumi*” materiāli par tematiem: būtība, principi, vērtības, tikumi un netikumi⁴⁴.

9. attēls. Augusta Milta raksta “*Biznesa un ētikas attiecības*” manuskripta 1. lapa. Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkas krājumā

³⁷ RM1/1033.

³⁸ RM1/1467.

³⁹ RM1/1023.

⁴⁰ RM1/1056.

⁴¹ RM1/1017.

⁴² RM1/1020, 1.aploksne.

⁴³ RM1/1044.

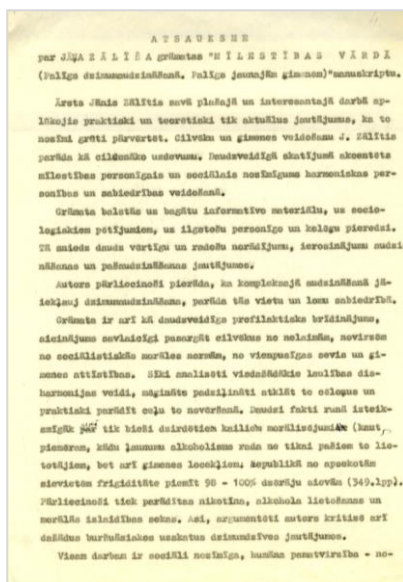
⁴⁴ RM1/1431, RM1/1458.

Starp runu manuskriptiem ir arī runas teksts par ētiku Latvijas valdībai Ministru kabineta sēdē 1994. gada 20. septembrī. Augusts Milts uz šo sēdi bija uzaicināts, lai runātu par ētikas problēmām⁴⁵. Tie ir vairāki teksta varianti mašīnrakstā ar svītrojumiem un labojumiem tekstā, kopā uz 22 lapām, kas ievietotas LR Valsts kancelejas aploksnē⁴⁶. Savā runā profesors uzsvēra lielo atbildību, ko ministri uzņemas, jo katrs ministra un Ministru kabineta lēmums skar daudzus cilvēkus. Un, protams, sabiedrība redz un izjūt katra ministra rīcību – gan personīgo, gan ar amatu saistīto⁴⁷.

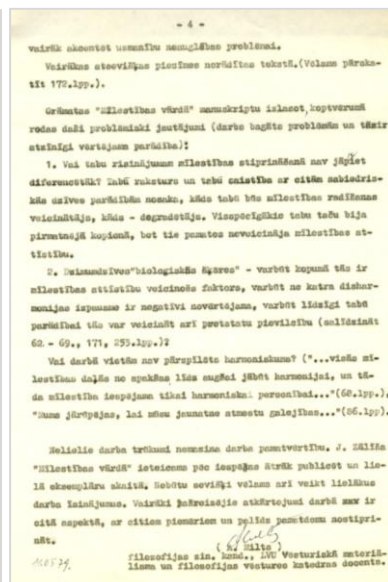
Augusts Milts rakstījis arī atsauksmes un recenzijas par citu autoru darbiem, ne tikai par studentu darbiem, bet arī plaši sabiedrībai zināmiem darbiem. 1979. gada 11. maijā rakstītājā “*Atsauksmē par Jāņa Zālīša grāmatas “Mīlestības vārdā”*”⁴⁸ (10. attēls) Augusts Milts raksta: “*Visam darbam ir sociāli nozīmīga, humāna pamatvirzība – nostiprināt ģimeni, padarīt laimīgāku, bagātāku cilvēku dzīvi, savstarpējās attiecības. [...] Šķiet, ka līdz šim latviešu valodā nav otras tādas grāmatas, kur loģiskā secībā, daudzveidīgā skatījumā būtu aplūkota dzimumaudzināšanas sistēma, mīlestības dialektika*” un norāda, ka “*Nelieli labojumi varētu paaugstināt darba vērtību*”. Tas ir manuskripts mašīnrakstā uz četrām lapām ar Augusta Milta parakstu ar melnu lodītes pildspalvu⁴⁹ (11. attēls).

10. attēls. Zālītis, Jānis.
Mīlestības vārdā
No LU Bibliotēkas krājuma

11. attēls. Augusta Milta “Atsauksmes par Jāņa Zālīša grāmatas “Mīlestības vārdā”” 1. un 4. lapa.
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkas krājumā

Augusts Milts rakstījis “*Recenziju par Leona Brieža manuskriptu “Nidas”*” (Rīga, Liesma, 1982), kas rakstīta mašīnrakstā uz trijām lapām ar Augusta Milta parakstu ar zilu lodītes pildspalvu. “*Atsauksme par V. Reņģes un K. Lūša darbu “Personības struktūra”* – mašīnrakstā uz trijām lapām ar Augusta Milta parakstu ar zilu lodītes pildspalvu⁵⁰.

⁴⁵ Rumbēna, I. (1995). *Ministru prezidents – jaunajā Ētikas padomē*.

URL adrese: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pa:issue:329304|article:DIVL329|query:profesors%20Augusts%20Milts%20>

⁴⁶ RM1/1465.

⁴⁷ Rumbēna, I. (1995). *Ministru prezidents – jaunajā Ētikas padomē*.

URL adrese: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pa:issue:329304|article:DIVL329|query:profesors%20Augusts%20Milts%20>

⁴⁸ Zālītis, Jānis, *Mīlestības vārdā* / J. Zālītis ; [J. Gleizda foto]. Rīga : Zvaigzne, 1981, 285, [3] lpp. : il.

⁴⁹ RM1/1024.

⁵⁰ Turpat.

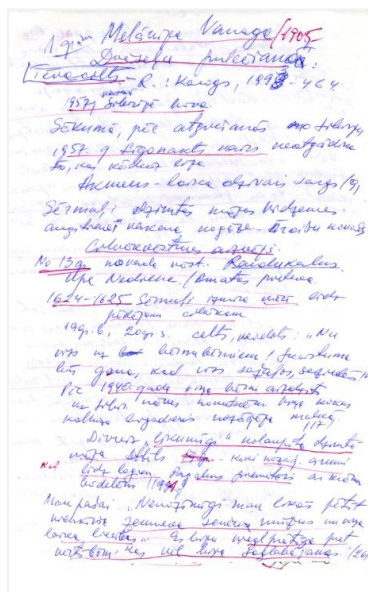
1982. gadā Rīgas kinostudijas direktors Heinrihs Lepeško (1931 – 2014) lūdz Augustam Miltam recenzēt Tāļa Margeviča literāro scenāriju dokumentālajai filmai “Meklēju vīrieti”, lūgums rakstīts uz Rīgas kinostudijas veidlapas ar direktora parakstu ar zilu lodītes pildspalvu, Augusts Milts atsaukumi ir sniedzis mašīnrakstā uz divām lapām ar parakstu ar zilu lodītes pildspalvu⁵¹.

Dzīves laikā Augusts Milts ir izdarījis piezīmes par tiem citu autoru darbiem, kas viņam bija nepieciešami sava darba veikšanai, gan par tiem, kas, iespējams, viņu interesēja personīgi. Ir saglabājusies pierakstu klade, kurā, posmā no 1955. gada līdz 2007. gadam, pierakstīta tautas folklorā, anekdotes, dažādi izteicieni, parunas, sakāmvārdi utml., kā arī saglabāti pieraksti rokrakstā, izgriezumi no periodiskajiem izdevumiem un noplēšamajiem kalendāriem par tematu kopā uz 170 dažāda izmēra lapām un lapiņām⁵².

Ir saglabājies konspekts un piezīmes par Melānijas Vanagas (1905 – 1997) kultūrvēsturiskās epopejas 1. daļu “Tēvacilts”⁵³, tās rakstītas rūtiņu burtnīcā ar zilu lodītes pildspalvu, ar pasvītrojumiem tekstā ar sarkanu lodītes pildspalvu⁵⁴ (12. attēls) u. c.

Pēc neatkarības atgūšanas, paralēli pasniedzēja darbam, Augusts Milts savas zināšanas sniedza darbojoties dažādās sabiedriskās organizācijās.

1995. gada 6. aprīlī tika nodibināta sabiedriska bezpeļņas organizācija Ētikas padome.

Tās mērķis bija veicināt ētikas principu ievērošanu valsts amatpersonu un ierēdņu vidū. Par Ētikas padomes valdes priekšsēdētāju ievēlēja ministri Vitu Tēraudu, bet par Ētikas konsultatīvās padomes priekšsēdētāju – Augustu Miltu. Pirms tam Latvijā nebija nevienas institūcijas, kas nodarbotos un sniegtu padomus par ētikas jautājumiem oficiālajām personām⁵⁵. Profesora Milta privātkolekcijā ir vairāki oficiāli uzaicinājumi piedalīties LR Reformu ministrijas paspārnē esošās Ētikas padomes sēdēs un tajās izskatīto dokumentu piezīmes, piemēram, Ētikas padomes dibināšanas sēdes dienas kārtība 1995. gada 6. aprīlī, vairāki Ētikas padomes kopsapulču protokoli, Ētikas padomes koncepcijas teksta vairāki varianti u. c.⁵⁶

12. attēls. Augusta Milta piezīmes rokrakstā par Melānijas Vanagas epopejas 1. daļu “Tēvacilts”.
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkas krājumā

1997. gada 7. martā LR Izglītības un zinātnes ministrija izdeva rīkojumu par vecuma ierobežojuma atcelšanu vairākiem zinātniekiem uz noteiktu laiku līdz 1999. gada 31. decembrim, arī Augustam Miltam, kuram tobrīd bija 69 gadi. Rīkojumā ierosināts, ka zinātnieks Augusts Milts [un vēl divi zinātnieki] var iesniegt pieteikumu LR Valsts emeritētā zinātnieka nosaukuma piešķiršanai⁵⁷, tas piešķirts 2001. gadā⁵⁸. Augusts Milts darbojās Valsts emeritēto zinātnieku

⁵¹ Turpat.

⁵² RM1/1501

⁵³ Vanaga, Melānija, Dvēseļu pulcēšana / Melānija Vanaga ; [māksliniece Maija Dragūne ; redaktore Vija Jugāne ; galvenā redaktore Māra Zālīte]. Rīga : Karogs, 1993-1999. 1 sēj. Tēvacilts : il. ISBN 9984505057.

⁵⁴ RM1/1026

⁵⁵ Ētikas padome (1995). *Ētikas padome – Saeimai un Ministru kabinetam*.

URL adrese: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pa|issue:329420|article:DIVL370|query:%C4%93tikas%20padomes%20Etikas%20>

⁵⁶ RM1/1035

⁵⁷ Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 1996. l., 130., 119. lp.

⁵⁸ Augusts Milts: patība un ētika : veltījums profesoram 80. dzimšanas dienā / [sast.: Skaidrīte Lasmane, Maija Kūle, Romāns Alhimionoks] ; Latvijas Universitāte. Rīga : RaKa, ©2008, 8. lpp. : il. ISBN 9789984159447.

biedrības “EMERITUS” valdē, piedalījās organizētajās ekskursijās, to apliecina privātkolekcijā esošie materiāli, piemēram, ielūgumi⁵⁹.

Augusts Milts bija arī Rotari kustības biedrs. Rotari kustības pirmsākums ir 1905. gada 23. februāris Amerikas Savienotajās Valstīs (ASV), kad kāds nepazīstams advokāts intuitīvi nāca pie atziņas, ka regulāras dažādu profesiju pārstāvju personīgās tikšanās var rosināt un dot daudz vērtīgu un noderīgu impulsu gan katram savā profesionālajā darbā, gan visai sabiedrībai kopumā. “Pašreizējā kalpot!” ir galvenais Starptautiskā Rotari moto. Rotari klubi visā pasaulē atbalsta daudzas izglītības, medicīnas un humānās jomas programmas⁶⁰. Pirmais Rotari klubs Latvijā, Rīgas Rotari klubs, nodibinājās 1932. gada 22. martā un tajā bija arī augstskolu mācībspēku un zinātnieku grupa, ieskaitot LU rektoru Mārtiņu Pīrmani⁶¹. Abu Latvijas okupāciju laikā Rotari kustība nepastāvēja un atjaunojās 1990. gada 5. maijā⁶².

Rīgas Rotari klubā 1994. gadā tika aizsāka tradīcija – gadumijas sarīkojumi pensionētajiem akadēmiķiem⁶³. Augusta Milta privātkolekcijas materiālu vidū ir vairāki *Ielūgumi* uz Rīgas Rotari kluba un LU akadēmiķu un profesoru senioru saviesīgām pēcpusdienām, dažas informācijas lapas “Rīgas Rotari klubs”. Materiālu klāstā ir *Ielūgums uz Rotari International 90. gadu jubilejas svinībām*⁶⁴ (13. attēls) un konferenci “Rotari Latvijā un pasaulē”, kurā referātu “Saskaņā ar sevi, tautu un cilvēci” lasīja arī profesors Milts⁶⁵ (14. attēls). No publikācijas presē⁶⁶ var uzzināt, ka 2000. gada 13. janvāra svinīgajā Jaungada sarīkojumā citu notikumu vidū bija vakara diskusija par mākslu, likteni, dzīvi un cilvēka vietu tajā, kurā savas atziņas izteica arī profesors Milts.

13. attēls. Rīgas Rotari kluba ielūgums.
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā

Rotary International 90. gadu jubilejas svinībām veltītā konference "ROTARI LATVIJĀ UN PASAULĒ"	
LU Mazajā aulā, Raiņa bulv. 19, 1995. gada 31. martā plkst. 14:00	
1994/95. gada Rotary International moto: Esī draugs - Be a Friend	
Rīgas Rotari kluba prezidenta Gunta Gailīša ievadvārds	14:00 - 14:15
1. Phillip Ives ASV vēstniecības Latvijā pirmais sekretārs, kultūras un preses atašējs "ASV - Rotari dzimtene"	14:15 - 14:30
2. Gunnar Grantinger Rotary International 2410 apgabala gubernators "Rotary International šodien"	14:30 - 14:50
3. Prof. Jānis Stradiņš "Eliitāro sabiedrisko organizāciju vēsture Latvijā"	14:50 - 15:10
Kafijas pauze	15:10 - 15:30
4. Prof. Juris Zaķis "Akadēmiskā izglītība un sabiedriskās kustības Latvijā"	15:30 - 15:50
5. Prof. Augusts Milts "Saskaņā ar sevi, tautu un cilvēci"	15:50 - 16:10
6. Prof. Edgars Siliņš "Rotari jaunatnes programmas"	16:10 - 16:30
Konferences vadītāji:	Armands Biseniķis Filips Kļaviņš

14. attēls. Rīgas Rotari kluba konferences
"Rotari Latvijā un pasaulē" programma.
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā

Īpašs ir Augusta Milta ieguldījums Nacionālās mutvārdu vēstures (NMV) projektā kā tā zinātniskajam vadītājam no 1992. gada līdz pat 2007. gadam. Ar mutvārdu vēstures materiālu apzināšanu Augusts Milts nodarbojies kopš 1988. gada, vadot Latvijas Kultūras fonda (LKF) programmas “Cilvēkarhīvs” padomi. “Cilvēkarhīvs” par savu mērķi izvirzīja vienkāršo cilvēku,

⁵⁹ RM1/1027.

⁶⁰ Rotari 100 : pasaulē un Latvijā / [sastādītāja Beata Kempele]. [Rīga] : Jumava, 2006. 147, [1] lpp. : il. ISBN 9984380556 12.-14. lpp.

⁶¹ Turpat, 17.-19. lpp.

⁶² Turpat, 21., 25. lpp.

⁶³ Turpat, 54. lpp.

⁶⁴ RM1/1470.

⁶⁵ Turpat.

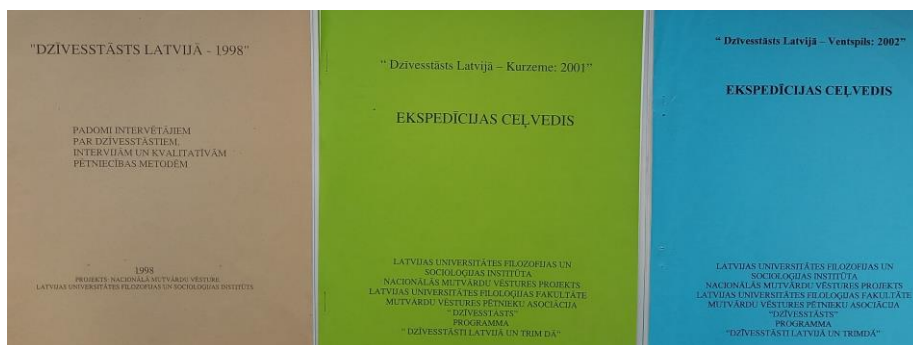
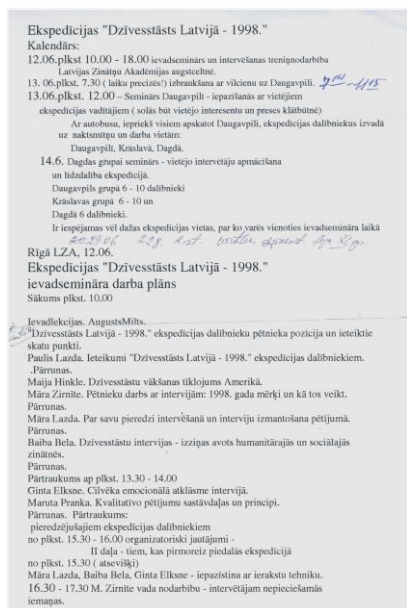
⁶⁶ Gailītis, G. (2000). *Latviešu zinātnes zvaigznes Rotari zīmē*. URL adrese: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:palissue:255816|article:DIVL267|query:profesoru%20Augustu%20Miltu%20>

viņa dzīves un likteņa mirkļus, pārdzīvojumus. Atsevišķa cilvēka likteņa dokumentāls atspoguļojums nav mazāk nozīmīgs kā visas sabiedrības vēsturiskās attīstības aina kopumā. Jo vairāk ir atsevišķo dokumentu, jo precīzāk izgaismojas likumsakarības, kurām pakļauta cilvēces gaita⁶⁷.

Savukārt projekts “Nacionālā mutvārdu vēsture, tās modelis un interpretatīvās metodes” 1992. gada augustā apstiprināts LZA Filozofijas un socioloģijas institūtā. Projekta vadītājs ir profesors Augusts Milts, koordinētāja Māra Zirnīte. Šāda arhīva veidošanai par pamatu izmantota LKF “Cilvēkarhīvā” gūtā pieredze. Mutvārdu vēsture ir cilvēka stāsts par savu dzīvi, ikviens pats tam nosaka sākumu un beigas, ikviens, stāstīdams, savu dzīvi, izceļ vai noklusē to, ko pats uzskata par vajadzīgu⁶⁸. 20. gadsimta 90. gadu sākumā, pateicoties skaņu un videotehnikas attīstībai, cilvēku stāstīto varēja sākt ierakstīt kasetēs. Tika vākti vecākās paaudzes latviešu dzīvesstāsti Latvijā un trimdā. Dzīvesstāstu pierakstīšanai Latvijā laika posmā no 1996. gada līdz 2005. gadam vasarās tika organizētas ekspedīcijas Latvijas laukos, galvenokārt lai ieskaņotu bijušo represēto dzīves stāstus.

Augusts Milts kādā 1997. gada intervijā saka: “Sākumā, kad iesaistījos šajā projektā, es tam ne visai ticēju, bet tagad esmu sajutis, ka šis pasākums nav mazāk nozīmīgs par savulaik paveikto tautasdziesmu savākšanu. Divdesmitais gadsimts latviešu tautai atnesis tik drausmīgus pārdzīvojumus un traģēdijas, ka saglabāt to visu cilvēcei ir mūsu tautas pienākums. [...] Cilvēku dzīvesstāsti uzdod daudzus mūžīgus jautājumus, piemēram, līdz kādai robežai cilvēks var palikt tikumisks. Kad tiek pārieta cilvēka izturības robeža un, kas tad ar cilvēku notiek?”⁶⁹

Privātkolekcijā atrodas materiāli par visiem projekta realizācijas posmiem. Pirms katras ekspedīcijas notika mācību semināri⁷⁰ (15. un 16. attēls).

15. un 16. attēls. NMV projekta materiāli.
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā

Pēc tam notika pats darbs – intervijas, NMV programmas galvenais mērķis – savākt pēc iespējas daudz un dažādus dzīvesstāstus, kas paliks kā liecība par to, kas ir noticis ar latviešu tautu 20. gadsimtā. Katrs intervētājs dienā intervēja vismaz vienu personu, dažreiz divas. Tas arī ir lielākais, ko var veikt, jo katra intervija prasa lielu koncentrāciju, aktīvu ieklausīšanos otra dzīves gājumā un pārdzīvojumos, radošu dialogu ar otru cilvēku, kas bieži atstāsta dziļi emocionālus savas dzīves epizodus. Dažreiz interviju vienā sesijā nevar nobeigt, tad ir jāiet pie šī cilvēka otrreiz. Katrs intervētājs ekspedīciju nedēļā paveica vismaz kādas sešas intervijas, daži arī vairāk. Cilvēkus intervēja arī projekta zinātniskais vadītājs profesors Milts (17. attēls)⁷¹.

⁶⁷ RM1/1028.

⁶⁸ Valtere, Edīte. Mutvārdu arhīvs — kas tas ir? *Latvijas Jaunatne*, Nr. 274-275 (27.11.1992.), 7. lpp.

⁶⁹ Grīnvalds, Dainis. Atstājiet vēsturei savu dzīvesstāstu! *Rīgas Balss*, 1997, 3. marts, 12. lpp.

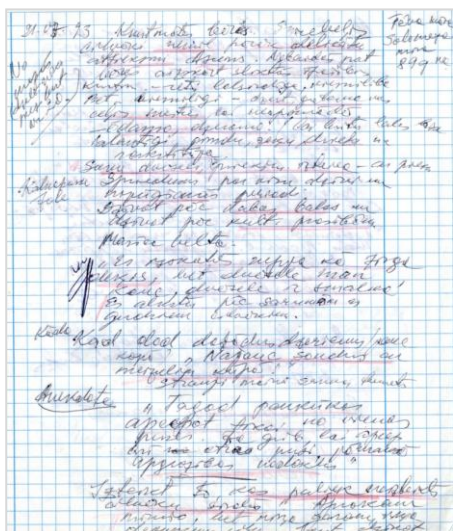
⁷⁰ RM1/1457, RM1/1052.

⁷¹ RM1/1052.

17. attēls. Dzīvesstāstu vācēji [vieta un laiks nav norādīti].
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā

Privātkolekcijā atrodas daudzi interviju pieraksti, piemēram, no dzimtā Līvānu novada “Dzīvesstāstu loma Līvānu novada vēstures izpētē” rokrakstā rūtiņu burtnīcā⁷² (18. attēls), 2005. gadā veiktās intervijas ar aktieri un režisoru Žani Priekuli manuskripta “Cilvēcībā ieiet. Žani Priekuli intervē Augusts Milts” divi teksta varianti datorrakstā uz 18 lapām, 1. lapas augšējā labajā stūrī: “Iesniegts Karogam 08.08.2005.” un piezīmes par tematu 2 burtnīcās⁷³. Ir pierakstu klades ar nosaukumiem: “Ekspedīcija – 99”, “Ekspedīcija “Dzīvesstāsts Latvijā: Ventspils – 2002, Zlēkas”, “Latgaliešu dzīvesstāsti. Līvānu novads” u. c.⁷⁴.

2005. gada vasaras sākumā Augustam Miltam bija iespēja ar mutvārdu pētnieku grupu doties uz Minsteri Vācijā, lai tur uzsāktu intervēt latviešus. Par šo ekspedīciju liecina privātkolekcijas materiāli: “Intervija ar Jāni Alfrēdu Bērziņu. Minstere, 2005. g. [29. aprīlis], intervē A. Milts, atšifrējusi M. Krūmiņa” – datorrakstā uz 15 lapām, ar pasvītrojumiem tekstā ar sarkanu lodītes pildspalvu, “Intervija ar Veltu Janums Minsterē 2005.g. 2. maijā, intervē A. Milts, aprakstu sagatavoja Laura Mālniece” – datorrakstā uz 10 lapām, pieraksti rokrakstā burtnīcā “Dzīvesstāsti Minsterē 2005.g.”, “Mutvārdu vēstures semināra Dienas kārtība 30.04.2005.”⁷⁵

18. attēls. “Dzīvesstāstu loma Līvānu novada vēstures izpētē”, Augusta Milta rokraksts rūtiņu burtnīcā.
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā

1995. gadā Augusts Milts rakstīja: “Mutvārdu vēsture dod ne tikai svarīgu papildinājumu oficiālajai, profesionālu vēsturnieku rakstītai vēsturei, bet arī dziļāku humāno pieeju. Mutvārdu vēsture paver iespējas visdažādākiem pētījumiem, piemēram, par cilvēka psihi, par teksta un zemteksta attiecībām utml. [...] Ir nodoms apcerēt 20. gadsimtu dzīvesstāstos, pētīt, kuras garīgās vērtības ir saglabājušās visos laikos, kuras ir mainījušās, kas ir ļāvis izdzīvot ārkārtīgi grūtos dzīves brīžos. Ir vēlēšanās tuvoties latviešu mentālītes noskaidrošanai.”⁷⁶

Privātkolekcijā ir projekta atskaišu, analīzes un pētniecības materiāli. Augusts Milts par dzīvesstāstiem ir uzrakstījis un publicējis neskaitāmus rakstus, vairāku rakstu manuskripti ir arī privātkolekcijā, piemēram, “Mutvārdu vēsture” daļējs manuskripts – astoņas lapas mašīnrakstā [trūkst teksta nobeiguma], 1. lapas augšējā labajā stūrī ar melnu lodītes pildspalvu: “A. Milts”, kreisajā augšējā stūrī: “Iesniegts žurn. Akadēmiskā Dzīve [ASV] 1995. g. janv.”⁷⁷.

⁷² RM1/1505.

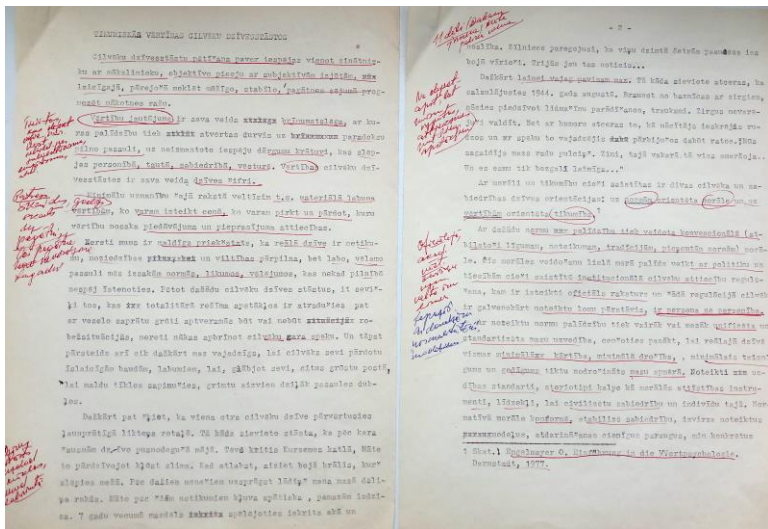
⁷³ RM1/1478.

⁷⁴ RM1/1018.

⁷⁵ RM1/1447.

⁷⁶ Milts, A. (1995) *Mutvārdu vēsture*. URL adrese: <http://periodika.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pa|issue:169584|article:DIVL211>

⁷⁷ RM1/1041.

19. attēls. Milts, A. "Tikumiskās vērtības cilvēku dzīvesstāstos" manuskripta 1. un 2. lapa
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā

Saglabājamie arī publicētā raksta "Garīgās vērtības cilvēku dzīvesstāstos" manuskripts "Garīgās vērtības cilvēku dzīvesstāstos un to interpretēšana" datorrakstā uz 12 lapām, ar labojumiem pasvītrojumiem tekstā ar sarkanu lodītes pildspalvu, 1. lapas augšā ar melnu lodītes

pildspalvu: "ZA Vēstis. 1996, 4/5 A. d."⁷⁸.

Rakstu manuskriptu vidū ir arī "Tikumiskās vērtības cilvēku dzīvesstāstos", kas rakstīts mašīnrakstā uz piecām lapām, ar papildinājumiem tekstā un pasvītrojumiem ar sarkanu lodītes pildspalvu⁷⁹ (19. attēls).

Par dzīvesstāstu pētījumiem Augusts Milts runāja arī dažādās konferencēs, par to liecina saglabājušās konferenču programmas un pašu referātu piezīmes un manuskripti. Piemēram, runa "Nacionālās mutvārdu vēstures mērķis" ekspedīcijas "Uz priekšu vēsturē!" seminārā [gads nav

norādīts], tā rakstīta mašīnrakstā uz četrām lapām, ar klāt pierakstītu tekstu ar melnu lodītes pildspalvu lapu malās. Augusts Milts uzsver nozīmīgo dzīvesstāstu vākšanas nozīmi, jo "Latvijas iedzīvotāju dramatisms 20. gadsimtā pārspēj rakstnieku, mākslinieku fantāziju"⁸⁰.

Regulāri notika dzīvesstāstiem veltīti pasākumi, par to liecina privātkolekcijā esošās pasākumu programmas⁸¹ (20. attēls) un afišas⁸² (21. attēls). Piemēram, Latgales Pētniecības institūta XI Zinātniskajā konferencē, kas notika Līvānos 2003. gada 26.-27. septembrī, Augusts Milts nolasīja referātu "Dzīvesstāstu loma Līvānu novada vēstures izpētē".

A.god./l.cien. <u>A. Miltam!</u>		PROGRAMMA
Uzaicinām Jūs piedalīties LPI XI zinātniskajā konferencē		26. septembris PLENĀRSĒDE Zinājumu laiks 15 - 20 min.
DARBA GAITA		DARBS GRUPĀS
26. septembris		26. - 27. septembris
8.00	Dievkalpojums Romas katoļu baznīcā, Baznīcas ielā.	1. DABASZINĪBU DARBA GRUPA vad. maģ.biol. PĒTERIS EVARTS-BUNDERS
10.00	Dalībnieku registrācija Rīgas ielā 101, Līvānu ģimnāzijā.	1. Egita Zviedre /Daugavpils/ Mieluŗāju /Charophyla/ pētījumu vēsture Latgālē.
11.00	LPI Valdes priekšsēdētāja prof. J. Pokuļa uzruna. Tradicionālā LPI sveču iedegšana. Līvānu novada domes priekšsēdētāja A. Vaivoda uzruna. Viesu uzrunas. Folkloras ansambļa priekšnesums.	2. Pēteris Evarts-Bunders /Daugavpils/ īpaši aizsargājamo oļeju inventārzinātnieka Pēteru rajonā.
12.00	Pienārsēde.	3. Andrejs Sviļāns /Salaspils/ Invāzijas kūku un krūmu sugju Latgālē.
14.00	Pusdienas.	4. Maija Ostrovska /Daugavpils/ Kļavas /Acer I/ Daugavpils rajonā.
15.00	Darbs grupās.	5. Juris Soms /Daugavpils/ Reģēja veidojošo procesu nozīme cilvēku sabiedrības telpiskās organizācijas un apdzīvājuma struktūras izveidojumā DA Latvijā.
17.00	Ekskursija uz Jersikas pilskalni.	6. Ivars Matšovs /Rēzekne/ Ziedāmu mirsība un to ietekmējošās faktori Latgālē.
19.00	Koncerts. Atpūtas vakars.	7. Oksana Sokolova /Daugavpils/ Daugavpils dzelzceļa tīkasa adventīvie siemanti.
27. septembris		8. Dāvis Gruberts /Daugavpils/ Vides apstākļi un senās apmetnes Dvēleles senleja.
8.45	Brokastis.	
9.15	Darbs grupās.	
12.00	LPI biedru kopsapulce. Konferencē noslēguma plenārsēde, rekomendāciju pieņemšana.	
14.30	Ekskursija uz Līvānu sliktā rūpnīcu.	

20. attēls. Latgales Pētniecības institūta XI Zinātniskās konferences programmas 1. un 2. lapa.
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā

⁷⁸ RM1/1037.
⁷⁹ RM1/1058.
⁸⁰ RM1/1428.
⁸¹ RM1/1057.
⁸² RM1/1058.

Rīgas Latviešu biedrības Nacionālās identitātes centrs
Rīgas Latviešu biedrības Ziņību komisija

2002. gada 14. februārī plkst. 18.00	Rīgas Latviešu biedrības Līgo zālē Merķeļa ielā 13	2002. gada 14. februārī plkst. 18.00
--	---	--

CETURTDIENU PRIEKŠLASĪJUMI

**DZĪVESSTĀSTI
LEJASKURZEMĒ**

Par ekspedīcijas iespaidiem
Liepājas novadā dalās
prof. AUGUSTS MILTS,
JANĪNA KURSĪTE, MĀRA ZIRNĪTE,
ILZE DIDRIHSONE

Ieeja brīva

21. attēls.
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā

Pateicoties projektā paveiktajam, Augustam Miltam 2001. gada augustā bija iespēja aizbraukt uz latviešu 3 x 3 nometni Katskiļos Amerikas Savienotajās Valstīs. Latgaliešu dienā nometnē viņš stāstīja par latgaliešu raksturu, viņu humoru, kā arī nolasīja savu "humoresku" "Latgaliešu piedzīvojumi Amerikā"⁸³ (22. attēls), kuras rokraksta kopija ir arī profesora privātkolekcijā.

Privātkolekcijā esošie ielūgumi un pateicības⁸⁴ (23. attēls) sniedz papildus ziņas par profesora personību un atklāj, cik cienīts un uzklausīts viņš bija dažādās auditorijās.

Rīgas Latviešu biedrība
Reģ. Nr. 000800010
Merķeļa ielā 13, Rīga, LV-1050, tālrunis 7222932, fakss 7213204
Norēķinu konts Nr. 01-000700648 Latvijas Unbankas Veicrīgas filiāle, kods UNLALV2X
PVN LV 4008000102

Rīgā
03.07.2003. Nr. 156/2-2 God. Augustam Miltam kungam

Par Pasaules Latviešu biedrību 4. konferenci

God. Milta kungs!

Pasaules Latviešu biedrību 4. konferences rīkotāji - Rīgas Latviešu biedrība un Pasaules Latviešu biedrību sadarbības komisija izsaka Jums sirsnīgu pateicību par līdzdalību konferences pasākumos, kas palīdzēja veiksmīgi realizēt iecerēto.

Sakām paldies par atbalstu un ceram uz veiksmīgu sadarbību arī turpmāk!

Ar cieņu,
Pasaules Latviešu biedrību 4. konferences rīkotāju vārdā

Rīgas Latviešu biedrības priekšsēdētājs
Valdis Rūmnieks

Pasaules Latviešu biedrību sadarbības komisijas priekšsēdētājs
Mārtiņš Štauvers

Gugane 7222932

23. attēls. Pateicība Augustam Miltam.
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā

Latgaliešu piedzīvojumi Amerikā.

Jauks, izdzirdējis, ka es es Amerikā
braukšu, teica: "Vāc da glups triks
tāp' esē laistis!"

Beidzot mani gaisā parove, cauri
mācējam pūšs debesis triks. Baidījās
ka pūšs tuvu saulai nātinok, izpēšs
ka cēvins uz pomas/Dzērdēju, ka
kāvi gatavojos uz saulē palast kraso
rausu. Lai jās namabagta, lidošot triks
pa naktm. Bet te, dievy, mans, uz
pusmāks kods, ka oīs jau 40godi
amotums. Nu tu būnams, jo tūvok
saulei, jo soltēs.

Mujorā mous espat silti segai-
dije in 40 gōdi korstamu. Nu vīstēda
kei mpsētas Onēpra pēt.

Die tu būnams, die lēlas mojas
sacētas, saucētis debesscēpji.
Atsagule rlas mēls vācēpāchus, lai
mojām golu saskate tu, lai debesis
paušētu. Nu papareizi runē, ka
am vācē sūt debesscēpji. Akkur
namāpē, ka debesis būtu savēpēt
Taidas pētas ir kei p' mousme bez
nīvmas savāmbētas, dīnāpē, ka
Tāi lovcadams dīnāpē, ka
to cīlōks, ka augēpēis stōms
dīvō, naatvaramus lūgus in oīs
mētēm, ka, oūdus gūgus dāli
ka mētrō, ka lūgti. Tāi pēt
kei Reigē ~~no~~ Eupōtas.

Parone, ejam pēdu Mujorā.

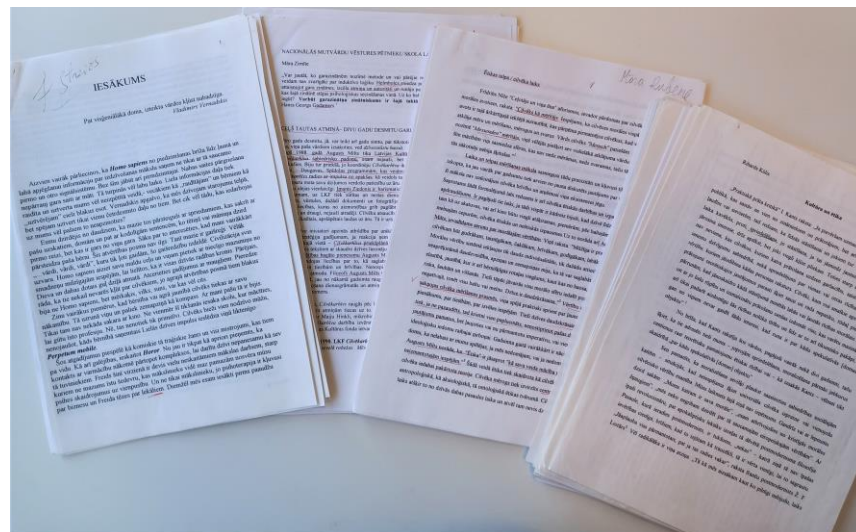
22. attēls. Augusta Milta rokraksts.
Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā

⁸³ RM1/1040.

⁸⁴ RM1/1468.

Ir saglabājies daļējs grāmatā “*Augusts Milts: patība un ētika : veltījums profesoram 80. dzimšanas dienā*”⁸⁵ ievietoto rakstu manuskripts – 120 lapas datorrakstā ar labojumiem tekstā⁸⁶ (24. attēls). Izdevumā vienkopus apkopota profesora darbu bibliogrāfija sākot no 20. gadsimta 60. gadiem līdz pat 2008. gadam, to papildina laikabiedru atmiņas, intervijas, fotogrāfijas, kā arī paša profesora rakstītais – esejas un miniatūras, humoristiski tēlojumi un prātulas.

LU Bibliotēkas krājumā iekļautie ilggadējā LU mācībspēka Augusta Milta privātkolekcijas materiāli sniedz papildus ziņas par viņa personību, profesionālo un sabiedrisko darbību.

24. attēls. Rakstu manuskripti no piemiņas grāmatas “*Augusts Milts : patība un ētika*” (2008).

Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā

Izmantotie informācijas avoti

1. Augusts Milts: patība un ētika : veltījums profesoram 80. dzimšanas dienā / [sastādītāji: Skaidrīte Lasmane, Maija Kūle, Romāns Alhimionoks] ; Latvijas Universitāte. Rīga : RaKa, ©2008, 332 lpp. : ilustrācijas ; 21 cm. ISBN 9789984159447.
2. Bušmanis, Gustavs. Visu Latvijai : 2. Cēsu baterijas kaujas ceļš / Gustavs Bušmanis ; [māksl. Vilnis Didrihsons]. Rīga : Aplis, [2004], 303 lpp. : il., kartes ; 25 cm. ISBN 9984101878.
3. Eksistence un komunikācija : Sērena Kirkegora filosofija / red., sast. Velga Vēvere. Rīga : LU Filozofijas un socioloģijas institūts, 2006, 336 lpp. Filosofiskā bibliotēka. ISBN 9984624390.
4. Ētikas padome (1995). *Ētikas padome – Saeimai un Ministru kabinetam*. URL adrese: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:palissue:329420|article:DIVL370|query:%C4%93tikas%20padomes%20Etikas%20>
5. Gailītis, G. (2000). *Latviešu zinātnes zvaigznes Rotari zīmē*. URL adrese: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:palissue:255816|article:DIVL267|query:profesoru%20Augustu%20Miltu%20>
6. Grīnvalds, Dainis. Atstājiet vēsturei savu dzīvesstāstu! *Rīgas Balss*, 1997, 3. marts, 12. lpp.
7. Hinkle, Maija. Mutvārdu vēstures vākšana Latvijā ar talcinieku darbaspēku. *Laiks*, Nr. 25, (17.06.2000.), 10.-11. lpp.

⁸⁵ Augusts Milts: patība un ētika : veltījums profesoram 80. dzimšanas dienā / [sast.: Skaidrīte Lasmane, Maija Kūle, Romāns Alhimionoks] ; Latvijas Universitāte. Rīga : RaKa, ©2008. 332 lpp. : ilustrācijas ; 21 cm. ISBN 9789984159447.

⁸⁶ RM1/1029.

8. Kleckins, Ābrams. Mana pasaule : tikšanās dzīvē un iztēlē : [rakstu krājums] / Ābrams Kļockins. Rīga : Avots, 1983., 178 lpp.
9. Laķis, Pēteris. Laiks un cilvēka pasaule / Pēteris Laķis ; [literārā redaktore Ligita Bībere ; mākslinieks Kristaps Rekmanis]. Rīga : Minerva, 1999, 126 lpp. : portrets. ISBN 9984637050.
10. Lisovska, Olga. Pavedieni : dzeja / Olga Lisovska ; [māksliniece Lija Būmane]. Rīga : Liesma, 1970, 115, [4] lpp. : il., portr.
11. Milts, A. (1995) *Mutvārdu vēsture*. URL adrese: <http://periodika.lndb.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:palissue:169584|article:DIVL211>
12. Rokpelnis, Jānis., Rīgas iedzimtais : dzeja / Jānis Rokpelnis ; [mākslinieks Egons Šteinboks]. Rīga : Liesma, 1981, 91, [4] lpp. : il.
13. Rotari 100 : pasaulē un Latvijā / [sastādītāja Beata Kempele]. [Rīga] : Jumava, 2006, 147, [1] lpp. : il. ISBN 9984380556.
14. Rumbēna, I. (1995). *Ministru prezidents – jaunajā Ētikas padomē*. URL adrese: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:palissue:329304|article:DIVL329|query:profesors%20Augusts%20Milts%20>
15. Valtere, Edīte. Mutvārdu arhīvs – kas tas ir? *Latvijas Jaunatne*, Nr. 274-275 (27.11.1992.), 7. lpp.
16. Vanaga, Melānija. Dvēseļu pulcēšana / Melānija Vanaga ; [māksliniece Maija Dragūne ; redaktore Vija Jugāne ; galvenā redaktore Māra Zālīte]. Rīga : Karogs, 1993-1999. 1 sēj. Tēvacilts : il. ISBN 9984505057.
17. Zālītis, Jānis. Mīlestības vārdā / J. Zālītis ; [J. Gleizda foto]. Rīga : Zvaigzne, 1981, 285, [3] lpp. : il.

Nepublicētie materiāli

1. Augusta Milta privātkolekcija LU Bibliotēkā: RM1/1017, RM1/1020. 1. aploksne, RM1/1023, RM1/1024, RM1/1026, RM1/1027, RM1/1028, RM1/1029, RM1/1033, RM1/1035, RM1/1037, RM1/1039, RM1/1040, RM1/1041, RM1/1044, RM1/1052, RM1/1056, RM1/1057, RM1/1057, RM1/1058, RM1/1428, RM1/1431, RM1/1445, RM1/1449, RM1/1458, RM1/1465, RM1/1467, RM1/1468, RM1/1470, RM1/1472. 1. aploksne, RM1/1501.
2. Milts, A. personas lieta. LU arhīvs, 7. apr., 11996. 1., 3., 6., 7., 10., 15., 32., 88., 110., 119., 130., 131. lp.